

relevant, otherwise be reason to believe the relativity of international values, principles and standards. It should be noted that we are talking about a modern "pact", a deal between key members of the political and legal reality, it is acting with a certain period, because it is fair to note that some states have been arising aggressive way, but now is already exporting democratic values.

The contents of international recognition is that the state expresses its disagreement with certain "quasi" form or process or phenomenon in a country that has immediate political and legal consequences. In the first case, it is the absence of any diplomatic, economic, legal and other contacts, typical of classic international relations. This political formation indicates as acknowledged, for which there is no place in the political and legal system of coordinates.

International non-recognition of the state puts into question of its existence. We argue that this state is not only feasible, but also nominal is not complete. That concept is not comparable with the thing.

Keywords: international recognition, international law, the State, the right sign.

УДК 341.9.01

Г. С. ФЕДИНЯК

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА ЯК НАУКИ ТА СИСТЕМИ НОРМ

Розглядається розвиток міжнародного приватного права України та інших держав за останні десятиріччя. Аналізуються нові конвенції та правові звичаї. Звернено увагу на оновлення національних правових актів з міжнародного приватного права за останній час.

Ключові слова: міжнародне приватне право, іноземний елемент, колізійна норма, матеріально-правова норма, конвенція, правовий звичай.

Фединяк Г. С. Современное состояние международного частного права как науки и системы норм

Рассматривается развитие международного частного права Украины и других государств за последние десятилетия. Анализируются новые конвенции и правовые обычаи. Обращено внимание на обновление национальных правовых актов, принятых в последнее время.

Ключевые слова: международное частное право, иностранный элемент, коллизионная норма, материально-правовая норма, конвенция, правовой обычай.

Phedinyak Galyna. The current state of private international law as a science and a system of norms

The article describes the evolution of the private international law of Ukraine and other countries in recent decades. The article provides a brief overview of the new conventions and legal customs. Attention is paid to the updating of national legal acts adopted in recent years.

Keywords: *the international private law, conflict norm, substantive legal norm, foreign element, convention, legal custom.*

Міжнародне приватне право кожної держави, виникнувши у кінці XIX — на початку XX століть, активно починає розвиватися з середини минулого століття. В останні два десятиріччя спостерігається активне оновлення норм міжнародного приватного права. Це стосується як міжнародного приватного права України, так і інших держав. Зокрема, становлення України як незалежної держави призвело до перегляду її законодавства, створення нових норм права, часто невідомих попередній системі правотворення. Міжнародне приватне право в Україні та інших державах СНД, як система норм, зазнало змін мабуть чи не найбільше. Так, монополія держави на зовнішньоекономічну діяльність, що мала місце до проголошення Україною незалежності, «закритість» кордонів для вільної міграції населення — ці та інші фактори не надавали широких можливостей для виникнення цивілістичних правовідносин з іноземним елементом. Розпад СРСР, утворення на його території нових незалежних держав викликали міграцію населення. За даними, отриманими в результаті досліджень, проведених при підготовці до міжнародної конференції, що стосувались країн СНД, і яка відбулась у Женеві у травні 1996 р., починаючи з 1989 р. всередині держав СНД та між ними перемістилося більше 10 млн осіб – кожен тридцятий житель регіону. У 1991 р., після розпаду Радянського Союзу загальна кількість осіб, які проживали за межами своїх «рідних» республік чи автономних областей, складала від 54 млн до 65 млн осіб, або п'яту частину від загальної кількості населення¹. Таким чином після 1991 р. ситуація докорінно змінилася. Це призвело до активнішого застосування колізійних та матеріально-правових норм, створених для регулювання приватно-правових відносин з іноземним елементом. Виникла потреба у прийнятті нових нормативно-правових актів, міжнародних договорів чи необхідність приєднання до уже існуючих. Зрештою в Україні нормотворчий процес логічно призвів

до прийняття 25 червня 2005 р. Закону «Про міжнародне приватне право»². Саме ним було усунуто низку прогалин у правовому регулюванні чималої кількості правовідносин. Зокрема, в Україні вперше врегульовано вирішення питання зворотного відсилання, відсилання до закону третьої держави, інші. Закон запровадив норму про застосування застереження про публічний порядок до усіх правовідносин, які потрапляють у сферу дії міжнародного приватного права. Зазначені та й інші переваги Закону свідчать про розвиток норм, що належать до міжнародного приватного права України.

Із становленням України як незалежної держави почала активніше розвиватися наука міжнародного приватного права. Якщо у радянський час доктрину України на стику цивільного та міжнародного права представляли такі видатні вчені як В.М. Корецький, Г.К. Матвеев, Ю.Г. Матвеев, О.А. Підопригора, то сьогодні результати досліджень оприлюднили чимало інших учених.

Як предмет «Міжнародне приватне право» до 1991 р. викладався тільки у окремих навчальних закладах колишнього СРСР. Після 1991 р. у багатьох навчальних закладах держав СНД він вводиться спочатку як спеціальний курс (з незначною кількістю годин лекційних та семінарських занять у навчальних планах), а згодом як курс з кількістю годин для одного, а нині вже й двох семестрів. Усе вказане засвідчує посилення значення міжнародного приватного права як системи правових норм, науки та навчальної дисципліни. Але не зважаючи на зростання його значення, міжнародне приватне право України як і інших держав, продовжує розвиватися.

Розвиток міжнародного приватного права як системи норм, в першу чергу, виявляється в уніфікації цих норм. Свідченням вказаного процесу є прийняття в останні десятиріччя низки нових міжнародних багатосторонніх договорів або пропозиції, звернені до держав, прийняти такі міжнародні договори. Серед них Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) від 27 листопада 2008 р. (Страсбург). Вона покликана замінити Європейську конвенцію про усиновлення дітей, що була відкрита для підписання від 24 квітня 1967 р.³ Конвенція від 2008 р. має сприяти перегляду державами загальних принципів стосовно усиновлення дітей і практики усиновлення, враховуючи зміни, що відбулися у цій сфері за останні двадцять років. Вказана міжнародна угода покликана також сприяти

усуненню проблем, що зумовлюються розбіжностями у національному праві з питань усиновлення.

Іншим прикладом новітніх міжнародних багатосторонніх договорів, які пропонуються для прийняття державами, є Конвенція про право, застосовуване до певних прав на цінні папери, що знаходяться у володінні посередника. Конвенція прийнята в Гаазі 5 липня 2006 р. з метою створення загальних положень про право, застосовуване до цінних паперів, що є у володінні посередника, для користування її нормами у державах з різним економічним рівнем розвитку. Міжнародний договір, зокрема, визначає право стосовно правової природи та наслідків прав щодо посередника та третіх осіб, що виникли у зв'язку з розміщенням цінних паперів на рахунку цінних паперів. Вказана міжнародна угода допомагає встановити правову природу і правові наслідки розпорядження цінними паперами, що є у володінні посередника та третіх осіб.

Нормативний склад сучасного міжнародного приватного права оновився нещодавно проведеними кодифікаціями сучасних правових звичаїв. Так, Міжнародною торговою палатою кодифіковані звичаї, що нині діють у комерційній та банківській сферах. Йдеться про Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів в редакції 2007 р. (Публікація МТП № 600 – ICC 600); Уніфіковані правила для міжбанківського рабурсування за документарними акредитивами в редакції 2008 р. (Публікація МТП № 725); Уніфіковані правила для гарантій на вимогу в редакції 2010 р. (Публікація МТП № 758-ICC 758); Правила ICC з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі від 2010 р. (остання редакція Правил ІНКОТЕРМС). Деякі правила стали джерелом правового регулювання внутрішніх розрахункових відносин, у тому числі у СНД. Наприклад, Банківський кодекс Республіки Білорусь від 25 жовтня 2000 р. поширює дію міжнародних правил і звичаїв на внутрішні акредитиви, якщо текст акредитиву містить таке відсилання (абз. 3 ст. 266). Закон Киргизії «Про акредитиви» від 23 липня 2002 р. встановив дію на території Киргизької Республіки Уніфікованих правил та звичаїв для документарних акредитивів, підготовлених МТП (ст. 1).

Відомо, що Міжнародним інститутом з уніфікації приватного права (УНІДРУА) були розроблені та вперше у 1994 р. оприлюднені

Принципи міжнародних комерційних договорів, третя редакція яких опублікована у 2010 р.

Оновлення норм міжнародного приватного права відбувається й на національному рівні. Свідченням цього є прийняття законів про міжнародне приватне право у різних державах в останні десятиріччя: Азербайджан (2000 р.), Бельгія (2004 р.), Болгарія (2005 р.), Венесуела (1998 р.), Грузія (1998 р.), Італія (1995 р.), Китай (2010 р.), Ліхтенштейн (1996 р.), Македонія (2007 р.), Польща (2011 р.), Південна Корея (2001 р.), Словенія (1999 р.), Туніс (1998 р.) Туреччина (2007 р.), Україна (2005 р.), Естонія (2002 р.). В тих державах, де не прийнято спеціальних законів про міжнародне приватне право, відповідні норми містяться у цивільних кодексах та інших актах. Істотно оновили такі норми у своїх кодексах країни СНД.

Таким чином, у сучасному міжнародному приватному праві залишається актуальною уніфікація його норм. Водночас у державах активно приймаються національні акти з міжнародного приватного права. Це є свідченням того, що держави, не зважаючи на уніфікацію норм міжнародного приватного права, прагнуть самостійно врегулювати приватноправові відносини з іноземним елементом, встановити власні колізійні норми, які б дозволили найефективніше, з точки зору національного законодавця, врегулювати зазначені відносини.

1. *Іванов Д. В.* Глобальное и региональное сотрудничество государств в области защиты беженцев // Московский журнал международного права. 2004. № 2 (54). С. 41. 2. *Про міжнародне приватне право: Закон України від 25 червня 2005 р.* // ВВР України. 2005. № 32. Ст. 422. 3. *Фединяк Г. С.* Розвиток конвенцій з питань сімейних правовідносин // Держава і право: зб. наук. праць. Серія Юридичні науки. Вип. 72.; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2016. С. 220.

Phedinyak Galyna. The current state of private international law as a science and a system of norms

Formation of Ukraine as an independent state caused revision of its legislation, setting of new norms of law which had often been unknown to the previous law-making system. Private International Law of Ukraine and other countries of CIS as a system of legal norms underwent, perhaps, the most noticeable changes. State monopoly for foreign economic activity prior to Ukraine declaring its independence, "closed" character of its borders for free residents migration - these and other factors did not allow for wide appearance of civil legal relations with foreign element. Collapse of the USSR, formation of new independent states on its territory caused pop-

ulation's migration. According to the data obtained as the result of research held in the course of preparation to international conference relating to CIS countries which took place in Geneva in May 1996, over 10 million people - i.e. each thirtieth resident of the region - had moved inside CIS countries and from one of them to another CIS country starting with the year 1989. In 1991 after the collapse of the Soviet Union the overall number of people residing beyond the boundaries of their "native" republic or autonomous region, amounted to 54 million - 65 million people, i.e. one fifth of the total population. Thus, after 1991 the situation changed drastically. This led to a more active application of conflict and substantive legal norms set for regulating private legal relations with foreign element. There arose the need for passing new regulatory legal acts, international treaties or the necessity to join the available ones. Finally the norm-making process logically caused passing of the Law of Ukraine "On Private International Law" was adopted on June 25, 2005. It was this law that filled in a number of gaps in legal regulation of a number of legal relations. In particular, in Ukraine for the first time issues of remission, reference to the law of the third state, other ones were settled. The Law introduced the norm of application of warning on the public order to all legal relations which are within the sphere of jurisdiction of international private law. Indicated and other advantages of the Law testify to the development of norms which belong to international private law of Ukraine.

With the formation of Ukraine as the independent state there started to be more actively developed science of international private law. In the Soviet period Ukraine's doctrine on the verge between civil and international law was represented by such outstanding scholars as V. M. Koretskyy, H. K. Matvieyev, Yu. H. Matvieyev, O. A. Pidporyhora, nowadays as well as many scholars have made public the results of their research.

As the subject, "Private International Law" up till 1991 was taught only at separate educational establishments of the former USSR. After 1991 in many educational institutions of CIS countries it started to be introduced at first as a special course (with a small number of hours of lectures and seminars in the curricula), and then as a course having hours for one term, now – already for two terms. Everything mentioned above shows the increase of the importance of international private law as a system of legal norms, science and academic discipline. However, in spite of the increase of its importance, international private law of Ukraine and other countries continues to develop. Its development is manifested in the adoption of the last decade a new international multilateral treaties. Among them, European Convention on the Adoption of Children (Revised), which was opened for signature in Strasbourg on 27 November 2008. The Convention is designed to replace the European Convention on the Adoption of Children, which was opened for signature on 24 April 1967.

Other Conventions that reflect the realities today – it Convention on the Law Applicable to Certain Rights in Respect of Securities Held with an Intermediary. Concluded July 5, 2006. For example, the Convention defines the legal nature and effects against the intermediary and third parties of a disposition of securities held with an intermediary.

The development of private international law is manifested in the recent codification of legal customs. For example, a Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (UCP-600).

Legal acts on Private International Law adopted in many countries in recent years: Azerbaijan, Belgium, Bulgaria, Venezuela, Georgia, Italy, China, Liechtenstein, Macedonia, Poland, South Korea, Slovenia, Tunisia, Turkey, Ukraine, Estonia.

Many of the rules of private international law are unified. But states seek their own national legislation to regulate many private relationships with a foreign element. Private International Law of Ukraine as well as other countries continue to develop.

Keywords: the international private law, science of international private law, conflict norm, substantive legal norm, foreign element, convention, legal custom.

УДК 340.12

Д. АЛЬ-ШАРУ

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНВЕНЦИЯ ПО ЛИКВИДАЦИИ ВСЕХ ФОРМ РАСОВОЙ ДИСКРИМИНАЦИИ В КОНТЕКСТЕ РАЗРАБОТКИ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫХ СТАНДАРТОВ

Исследуются процедуры, установленные Международной конвенцией по ликвидации всех форм расовой дискриминации 1965г. Это позволяет определить характер правовых, судебных, административных мер, которые принимаются конкретными государствами в процессе осуществления ими своих обязательств в борьбе с расовой дискриминацией. Показываются цели этих процедур, а также результаты их применения в рамках выполнения государствами-участниками своих обязательств.

Ключевые слова: расовая дискриминация, международные процессуальные нормы.

Аль-Шару Джихад. Міжнародна конвенція з ліквідації всіх форм расової дискримінації в контексті розробки міжнародно-правових стандартів

Досліджуються процедури, встановлені Міжнародною конвенцією про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р. Це дає змогу визначити характер правових, судових, адміністративних заходів, які вживаються конкретними державами у процесі здійснення ними своїх обов'язків у боротьбі з расовою дискримінацією. Показуються цілі цих процедур, а також результати їх застосування у рамках виконання державами-учасниками своїх зобов'язань.

Ключові слова: расова дискримінація, міжнародні процесуальні норми.